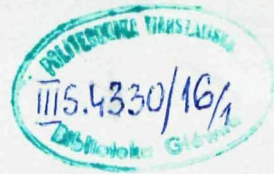

SYLWETKI PROFESORÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

162

ALEKSANDER BOJEMSKI
(1885—1944)

Aleksander Bojemski urodził się 17 III 1885 r. w Kielcach. Początkowo kształcił się w miejscowym gimnazjum, ale za udział w strajku szkolnym w 1905 r. został usunięty ze szkoły. Opuścił wówczas Królestwo Polskie i wyjechał do Krakowa, gdzie w następnym roku uzyskał maturę w Gimnazjum św. Anny. W latach 1906—1910 studiował w Wyższej Szkole Technicznej w Dreźnie. Z tytułem inżyniera architekta przybył w 1910 r. do Warszawy i podjął pracę u znanego architekta W. Marconiego, z którym współpracował blisko pięć lat. W początkowym okresie Polski niepodległej (1919—1923) pracował w Ministerstwie Robót Publicznych, zajmując się sprawami budownictwa wiejskiego i małych miast. Od sierpnia 1920 r. do sierpnia 1921 r. służył ochotniczo w Wojsku Polskim w charakterze inżyniera-urzędnika zatrudnionego m.in. w zarządzie budowlano-kwaterunkowym centralnych urzędów Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Równocześnie od maja 1920 r. A. Bojemski związany był z Wydziałem Architektury Politechniki Warszawskiej. Początkowo był asystentem (do 1924) i starszym asystentem (do 1929) w Katedrze Architektury Monumentalnej. Z dniem 1 IX 1929 r. uzyskał nominację na zastępcę profesora i został kierownikiem Katedry i Zakładu Projektowania Wiejskiego (na miejsce prof. R. Świerczyńskiego, który objął Katedrę Projektowania Miejskiego). W dniu 1 IX 1932 r. mianowano go profesorem nadzwyczajnym. Katedrą Projektowania Wiejskiego kierował do wybuchu wojny we wrześniu 1939 r., a ponadto w roku akad. 1938/39 powierzono mu kierowanie nowo utworzonym Zakładem Projektowania Budowli Handlowych i Przemysłowych. W latach akad. 1934/35—1935/36 piastował godność dziekana Wydziału Architektury.

Działalność dydaktyczna prof. A. Bojemskiego ograniczała się wyłącznie do Wydziału Architektury. W latach trzydziestych prowadził on wykłady i ćwiczenia z ogólnych zasad projektowania architektonicznego dla studentów drugiego roku, a w roku akad. 1938/39 wykładał ponadto zasady projektowania budowli handlowych i przemysłowych dla studentów trzeciego roku (na oddziale ogólnym). Jako pedagog był obiektywny w stosunku do wszystkich studentów. Podstawą jego metody nauczania była krytyczna analiza użyteczności i cech technicznych korygowanych projektów, wyrażana w formie wnikliwej, łagodnej perswazji, z pozostawieniem autorom prawa do podejmowania samodzielnych decyzji.

Poza pracą dydaktyczną prof. A. Bojemski prowadził liczne prace projektowe i uczestniczył w wielu konkursach architektonicznych. Zaprojektował m.in. cokół pomnika ks. J. Poniatowskiego na pl. Saskim

w Warszawie (1923), kompleks domów mieszkalnych w koloniach urzędniczych i oficerskich na Żoliborzu w Warszawie, w rejonach ulic: Brodzińskiego, Wyspiańskiego i Hauke-Bosaka (1923—1925), nagrodzony dyplomem uznania pawilon przemysłu przetworów ziemniaczanych na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu (1929), Audytorium Maximum Uniwersytetu Warszawskiego (ok. 1930), a także budynki seminariów nauczycielskich w Siennicy i Radzyminie, szkoły w Działdowie i Radomiu, gmach Zakładu Chemii Organicznej Uniwersytetu Warszawskiego przy ul. Pasteura w Warszawie, fabrykę zapalek w Mszczonowie i domy mieszkalne dla wojska w Modlinie. Był zdobywcą drugich nagród w konkursach architektonicznych na rozplanowanie terenów Frascati w Warszawie (1919) i na rozplanowanie miasta-ogrodu w Żąbkach pod Warszawą. Wykonywane przez niego projekty charakteryzowały się zawsze logiką kompozycji, estetyzmem, prostotą i starannością opracowania.

Prof. A. Bojemski był aktywnym członkiem oddziału warszawskiego Stowarzyszenia Architektów Polskich, m.in. wchodził w skład kolegium sędziów konkursowych, był członkiem Zarządu Spółdzielni Wydawniczej Architektów Polskich, a w 1938 r. został wybrany na członka Sądu Fachowego. Od 1928 r. był również członkiem Towarzystwa Urbanistów Polskich.

Podczas okupacji hitlerowskiej pozostawał nadal w Warszawie. Aż do wybuchu powstania warszawskiego uczestniczył w tajnym nauczaniu na poziomie akademickim dla studentów Wydziału Architektury. Formalnie do 1942 r. pozostawał fikcyjnym pracownikiem Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w Warszawie. Po uruchomieniu przez Niemców w 1942 r. w gmachach politechnicznych Państwowej Wyższej Szkoły Technicznej został zatrudniony jako nauczyciel na Wydziale Budownictwa Lądowego i Wodnego, na którym prowadził wykłady i ćwiczenia z zasad projektowania budowli handlowych, przemysłowych i mieszkaniowych.

Prof. A. Bojemski został rozstrzelany przez Niemców podczas powstania warszawskiego. Najprawdopodobniej zginął pod koniec września 1944 r. na podwórzu zamieszkiwanego przez siebie domu przy ul. Rakowieckiej 39a (według niektórych przekazów źródłowych tragiczna śmierć profesora nastąpiła 4 lub 8 VIII 1944 r., a jako miejsce haniebnego mordu wymienia się Aleję Szucha bądź teren niemieckich koszar wojskowych przy zbiegu ulic Rakowieckiej i Puławskiej). Prochy prof. A. Bojemskiego spoczywają na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie (miejsce grobu nieustalone).

Oprac. Jolanta Kucharska